

STEFAN PRUSZYŃSKI

OCHRONA ROŚLIN A BIORÓŻNORODNOŚĆ

Słowa kluczowe: ochrona roślin, bioróżnorodność

STRESZCZENIE

Celem stosowania w praktyce rolniczej środków ochrony roślin jest zwalczanie organizmów szkodliwych, chorób, szkodników i chwastów, a więc niszczenie elementów bioróżnorodności. Dlatego też chemiczna ochrona roślin wydaje się być trudna do pogodzenia z ochroną bioróżnorodności. Z drugiej strony ochrona roślin jest podstawą stabilizacji plonowania oraz uzyskiwania plonów wysokich i dobrej jakości. Lata badań naukowych, wysiłki producentów środków ochrony roślin oraz tworzone podstawy prawne już pozwoliły na bardzo znaczne ograniczenie ujemnego wpływu zabiegów ochroniarskich na środowisko i tym samym bioróżnorodność. Sytuacja ta będzie ulegać dalszej poprawie szczególnie poprzez wdrożenie zadań Zrównoważonego Stosowania Pesticydów, integrowanej ochrony roślin oraz podniesienie poziomu przygotowania zawodowego rolników i ich doradców.

Polska jest krajem o bogatej zachowanej bioróżnorodności i tym bardziej wskazane są wszelkie inicjatywy i działania niedopuszczające do jej zubożenia.

STEFAN PRUSZYŃSKI

PLANT PROTECTION AND BIODIVERSITY

Key words: plant protection, biodiversity

SUMMARY

Poland is country with a preserved and rich biodiversity. It is important to maintain, keep and enrich this biodiversity as a part of actions of agriculture. The plant protection, and especially chemical method are frequently treated as the biggest threat from the part of the agricultural production for the environment and biodiversity. Activities under taken in the past years have changed a lot. But still plant protection products are used to kill the insects, diseases and weeds means part of biodiversity. On the other hand plant protection products allow us to maximize agricultural productivity and ensure food supply. Farmers are required to increase the yield and at the same time protect nature and biodiversity.

In the article results of scientific research and Polish activity in protection of the biodiversity are presented.

e-mail: s.pruszynski@iorpib.poznan.pl

BOGDAN M. WAWRZYNIAK

**SPOSOBY KSZTAŁTOWANIE SYSTEMÓW DORADZTWA ROLNICZEGO
W ŚWIETLE PRAWODAWSTWA POLSKIEGO**

Słowa kluczowe: System Doradztwa Rolniczego, etapy rozwoju służby rolnej i doradczej

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiono główne etapy rozwoju służby rolnej i doradczej, które analizowano poprzez pryzmat aktów normatywnych. W latach 1957-2004 przeprowadzono pięć głównych zmian organizacyjnych tych służb oraz kilka pomniejszych, które opierały się na zarządzaniach resortowych, a więc aktach prawnych niskiej rangi.

Dopiero w 2005 r. weszła w życie ustawa o jednostkach doradztwa rolniczego, która nadała ODR osobowość prawną. Analizowano Centrum Doradztwa Rolniczego, którego rola sprowadza się do przygotowania i wprowadzenia jednolitych sposobów działania ośrodków doradztwa. Centrum nie sprawuje roli zwierzchniej nad ośrodkami doradztwa rolniczego. Ponadto zgodnie z ustawą funkcjonuje 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego.

We wnioskach postulowano, że może warto spojrzeć na system doradztwa rolniczego pod kątem nowego okresu programowania Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2014-2020 i przygotować nowelizację ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego.

BOGDAN M. WAWRZYNIAK

**METHODS OF FORMING AGRICULTURAL ADVISORY SYSTEMS IN THE
LIGHT OF POLISH LEGISLATION**

Key words: Farm Advisory System, stages of agricultural advisory services development

SUMMARY

The paper presents main stages of agricultural advisory services development, which were analyzed through the prism of normative acts. During the years 1957-2004 there were conducted five major organizational changes concerning the mentioned services and several minor changes, which were based on ministerial decrees thus acts of lower rank.

Only in 2005 the Act on agricultural advisory units came into force and which gave the agricultural advisory centres legal status. The role of the Agricultural Advisory Centre comes down to preparation and introduction of uniform methods of operation of regional counselling centres. The Agricultural Advisory Centre does not perform the role of the supreme advisory centre. Moreover, in accordance with the Act there operates 16 regional agricultural advisory centres.

The conclusions postulated that it may be worth a look at the agricultural advisory system for the new programming period of the Common Agricultural Policy for 2014-2020 and prepare amendments to the Act on agricultural advisory units.

e-mail: bogdan.wawrzyniak2@neostrada.pl

JUSTYNA DOROFIEJCZUK-PARADNY, SŁAWOMIR ZAWISZA

**ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE DORADZTWA ROLNICZEGO
W KANADZIE**

Słowa kluczowe: rolnictwo, doradztwo rolnicze, organizacja, Kanada

STRESZCZENIE

Artykuł prezentuje konstrukcję, funkcjonowanie i zasady działania doradztwa rolniczego w Kanadzie. Jak wynika z badań jest to doradztwo zdecentralizowane, nie posiadające jednolitego systemu organizacyjnego na terenie całego kraju. W poszczególnych prowincjach istnieją nieco odrębne zasady organizacji doradztwa rolniczego. Idea doradztwa w Kanadzie polega na centralnym opracowywaniu programów doradczych, które są następnie realizowane przez władze prowincjonalne z udziałem publicznych i prywatnych instytucji zajmujących się doradztwem i wspieraniem rozwoju wsi i rolnictwa.

JUSTYNA DOROFIEJCZUK-PARADNY, SŁAWOMIR ZAWISZA

**ORGANIZATION AND FUNCTIONING OF AGRICULTURAL EXTENSION
IN CANADA**

Key words: agriculture, agricultural extension, organization, Canada

SUMMARY

In this paper, there has been presented the structure, functioning and operation principles of agricultural extension in Canada. According to the investigations the counseling is of a decentralized character, without a uniform structural system on the territory of the country. The rules governing agricultural extension vary somewhat from district to district. The idea of counseling involves developing counseling programs which are further implemented by the local governments together with public and private organizations which are involved in counseling and supporting the development of agriculture and rural areas.

e-mail: justynadorof@yahoo.com

e-mail: Zawisza@utp.edu.pl

WAWRZYNIEC CZUBAK, PAULINA JĘDRZEJAK

**TRUDNOŚCI W UBIEGANIU SIĘ O DOPLATY BEZPOŚREDNIE I ROLA
WOJEWÓDZKICH OŚRODKÓW DORADZTWA ROLNICZEGO W ICH
POKONYWANIU**

Słowa kluczowe: Wspólna Polityka Rolna, dopłaty bezpośrednie, wojewódzki ośrodek doradztwa rolniczego

STRESZCZENIE

System płatności bezpośrednich jest jednym z najpowszechniej stosowanych instrumentów WPR. Przy aplikowaniu o dopłaty coraz większego znaczenia nabierają instytucje pomagające przy wypełnianiu wniosku oraz informujące beneficjentów o systemie dopłat. Głównym celem badań przybliżonych w niniejszym artykule była ocena trudności w korzystaniu z dopłat bezpośrednich przez polskich rolników i rola WODR w ich pokonywaniu. Co roku beneficjenci dopłat natrafiają na pewne problemy związane z wykonywaniem czynności niezbędnych przy wypełnianiu wniosku i dostępem do informacji. Do najtrudniejszych czynności, które trzeba wykonać aby otrzymać płatności, należy wypełnianie formularza wniosku i załącznika graficznego i te czynności (takie jak np. pomiar wielkości działek) są najczęściej zlecane do wykonania osobie trzeciej. Również informacje dotyczące wypełniania wniosku zostały ocenione przez właścicieli badanych gospodarstw rolnych jako najtrudniej dostępne. Przy pozyskiwaniu informacji i wykonywaniu tych czynności rolnicy korzystali głównie z pomocy ośrodków doradztwa rolniczego.

WAWRZYNIEC CZUBAK, PAULINA JĘDRZEJAK

**DIFFICULTIES IN THE USE OF DIRECT PAYMENTS AND THE ROLE OF
THE AGRICULTURAL ADVISORY CENTRES IN APPLICATION PROCESS**

Key words: Common Agriculture Policy, direct payments, Agricultural Advisory Centre

SUMMARY

A system of direct payments is one of the most widely used instruments of the CAP. In applying for aid is becoming increasingly important to assist institutions in completing the application and informing beneficiaries about the system. The main goal of the paper was to evaluate the importance of Agricultural Advisory Centres to apply for direct payments. Each year, beneficiaries applying for the payments meet with the some problems related to the completing the application and access to information. The most difficult steps that must be done to get payments are filling the applications and graphics attachments, which are often contracted. Also, base on the results information about completing the application has been assessed as the most difficult available. Agricultural Advisory Centre was the main institution to help in completing applications and providing information about direct payments.

e-mail: Czubak@up.poznan.pl

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK

USPOŁECZNIENIE PRZYGOTOWANIA STRATEGII W GMINACH WIEJSKICH

Słowa kluczowe: gmina, społeczność lokalna, strategia rozwoju, zarządzanie

STRESZCZENIE

Celem artykułu było ukazanie uspołecznienia przygotowania strategii rozwoju gmin wiejskich w świetle literatury przedmiotu i wyników badań empirycznych w 5 województwach w różnej części Polski i 10 gminach (po dwie w województwie). Badania obejmowały dwa rodzaje gmin wiejskich: rozwojowe i oddalone oraz trzy grupy ludności wiejskiej: rolnicy, przedsiębiorcy i radni. Podstawowymi materiałami badawczymi były dokumenty strategiczne z badanych gmin oraz wyniki własnych badań przeprowadzonych w formie wywiadu z kwestionariuszem badań (433 wywiady). Wyniki badań wskazują, że w przygotowaniu strategii rozwoju gmin wiejskich brakuje pełnego uspołecznienia procesu przygotowania strategii gminy, gdyż ponad 60% badanych nie wiedziało, czy gmina ma taką strategię, w tym ponad 30% radnych, którzy z wyboru powinni uczestniczyć w jej przygotowaniu. Wyniki te także świadczą o braku dostatecznego upowszechnienia tej strategii oraz o małej aktywności i zainteresowaniu mieszkańców wsi programami rozwoju obszarów wiejskich.

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK

SOCIALIZATION OF THE TO PREPARE A STRATEGY IN RURAL COMMUNITIES

Key words: community, local community, strategy development, management

SUMMARY

The aim of this article was to show the socialization prepare rural development strategy in the light of literature and empirical studies in 5 voivodships in various parts of Poland – 10 rural communes (two in voivodship). The study encompassed two types of rural communes, developed and remote, as well as three groups of rural populations – farmers, entrepreneurs, and councilpeople. Strategic documentation from communes and results of personal research in the form of questionnaire (433 interviews) comprised the basic research material. The results indicate that in the preparation of rural development strategies are missing the full socialization of the process of its preparation, since over 60% of the interviewed individuals, including 30% of commune councilpeople who should have been willingly participating in its preparation. These results also indicate that the lack of adequate dissemination of the strategy and the low activity and interests of rural residents of rural development programs.

e-mail: apw@mail.wz.uw.edu.pl

KATARZYNA SMĘDZIK

**EFEKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA I ZRÓWNOWAŻENIE ŚRODOWISKOWE
GOSPODARSTW INDYWIDUALNYCH Z OBSZARU INTENSYWNEGO
ROLNICTWA W WIELKOPOLSCE WEDŁUG TYPÓW¹**

Słowa kluczowe: *efektywność, zrównoważenie środowiskowe produkcji, rolnictwo intensywne*

STRESZCZENIE

W opracowaniu podjęto próbę wyznaczenia i oceny relatywnych różnic w efektywności ekonomicznej (mierzonej produktywnością zasobów i efektywnością techniczną w cenach bieżących) oraz zrównoważenia środowiskowego produkcji w gospodarstwach indywidualnych z obszaru intensywnego rolnictwa w Wielkopolsce (powiat gostyński) według ich typów. Badania sugerują najwyższy stopień efektywności technicznej i zrównoważenia środowiskowego gospodarstw wyspecjalizowanych w chowie bydła przy najniższych wskaźnikach produktywności zasobów. Odwrotne zależności zaobserwowano w gospodarstwach wyspecjalizowanych w produkcji żywca wieprzowego.

KATARZYNA SMĘDZIK

**ECONOMIC EFFICIENCY AND ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY
OF INDIVIDUAL FARMS IN THE AREA OF INTENSIVE AGRICULTURE
IN WIELKOPOLSKA BY TYPE**

Key words: *efficiency, environmental sustainability of production, intensive agriculture*

SUMMARY

The study is an attempt to determine and assess the relative differences in economic performance (measured by the productivity of resources and technical efficiency) and environmental sustainability of production farms in the area of intensive agriculture in Wielkopolska (District gostyński) according to their types. It has been shown the highest degree of technical efficiency and environmental sustainability of farms specialized in cattle breeding. Inverse relationship occurred in farms specialized in the production of pigs.

e-mail: katarzyna.smedzik@ue.poznan.pl

---

¹*Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki, na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr 3834/B/H03/2011/40 z dnia 04.02.2011.

MATEUSZ WOJANOWSKI

SYTUACJA GOSPODARSTW NISKOTOWAROWYCH NA PRZYKŁADZIE GMINY JEŻEWO

Słowa kluczowe: *gospodarstwa niskotowarowe, rozwój, zdolność do konkurowania*

STRESZCZENIE

Gospodarstwa niskotowarowe to małe, rodzinne gospodarstwa, które wytwarzane produkty częściowo przeznaczają na potrzeby własne, a częściowo na użytek rynku. Stanowią one ważny element składowy polskiego sektora rolniczego. Przewiduje się, iż odpowiednia ich modernizacja może spowodować wzrost ich konkurencyjności i możliwość rozwoju.

Badania zostały przeprowadzone we wrześniu oraz październiku 2010 roku. Wzięli w nich udział wszyscy rolnicy, których gospodarstwa można traktować za niskotowarowe. Jako metodę badań wybrano kwestionariusz ankiety. Spośród 58 wysłanych ankiet, 4 nie zostały zwrócone. Ankieta zawierała 38 pytań, które dotyczyły m.in. częstotliwości przeprowadzania inwestycji, korzystania z programów pomocowych czy też planów rolników na przyszłość.

Na podstawie przeprowadzonych badań, wyciągnięto kilka wniosków dotyczących analizowanej populacji gospodarstw. Wynika z nich, że przy obecnym kształcie tychże gospodarstw ich prawidłowy rozwój jest niemożliwy. Jest to głównie spowodowane brakiem znaczących inwestycji, niskim wykorzystaniem programu „wspieranie gospodarstw niskotowarowych” oraz przede wszystkim deklaracjami rolników na temat dalszego funkcjonowania ich gospodarstw.

MATEUSZ WOJANOWSKI

SITUATION OF SUBSISTENCE FARMS ON THE EXAMPLE OF JEŻEWO

Key words: *semi-subsistence farms, development, ability to compete*

ABSTRACT

Semi-subsistence farms are small, family farms, which spend part of products manufactured for own use and partly for the purposes of the market. They constitute an important component of Polish agricultural sector. It is expected that the appropriate upgrading can increase their competitiveness and the possibility of development.

The research was conducted in September and October 2010. They were supported by all the farmers whose farms can be regarded as subsistence. As the test method selected questionnaire. Of the 58 questionnaires, 4 were not returned. The questionnaire contained 38 questions which included, the frequency of investments, to benefit from aid programs for farmers or plans for the future.

Based on own made scientific researches, drew several conclusions concern analyzed population of farms. They show, that right development of farms at the present form is impossible. This is mainly due to the lack of substantial investment, low utilization of the program “to support subsistence farmers” and above all the declarations of the farmers on the further operation of their farms.

e-mail: mateuszwojanowski@op.pl